

Injecteren met tegenzin

Het mestseizoen is weer begonnen. Vanaf 15 februari mogen boeren hun landerijen weer bemesten. Tot nu toe wordt daar amper gebruik van gemaakt omdat het land nog te nat is.

Vanaf begin jaren negentig gelden er strikte regels. De giertank met ketsplaat waarmee drifmest over het land werd gespreid, ging in de ban. Dit zogenaamde bovengronds bemesten moest plaatsmaken voor het injecteren van mest in de zode of voor het aanbrengen van dunne strookjes mest op de zode. De reden: bij bovengrondse mestaanwending komt te veel ammoniak vrij waardoor de natuur belast wordt met een teveel aan stikstof. Met alle gevolgen van dien voor de biodiversiteit.

De grote meerderheid van de melkveehouders heeft zich neergelegd bij deze regelgeving, een kleine groep heeft er altijd grote moeite mee gehad. Die groep is vanouds in de Noordelijke Fryske Walden vrij dominant. Boeren in dit gebied wijzen op de nadelen van deze veel zwaardere mestmachines op hun kleine, door boomwallen omzoomde percelen. „Yn dy earste jierren koe men presys sjen wêr't de dongweinen rieden hiene. Dêr wie it gers ljochtgrien fan kleur, in teken fan 'struktuurbederf', verklaart Dictus Hoeksma die samen met zijn broer Douwe een melkveebedrijf runt in Drogenham met 110 koeien en 80 hectare gras- en

Decennialang kregen Dictus en Douwe Hoeksma in Drogenham toestemming om de mest van hun koeien over het land te sproeien. Maar dit jaar zullen ook zij moeten geloven aan de mestinjecteur.

AAN DIRK VAN DER MEULEN

'It moast hieltyd foar de helsdoarren weihelle wurde'

maisland. Het was mede hun vader Taake Hoeksma die gedaan kreeg dat boeren in delen van Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel al na een paar jaar een ontheffing konden krijgen. Dat was vooral te danken aan de agrarische natuurcoöperaties Vel en Vanla die in dit gebied actief waren. Onder leiding van Wageningse onderzoekers leidden ze de ammoniakuitstoot van hun bedrijf te verminderen zonder gevolgen voor het inkomen. Ze deden dat door koeien structuurrijker en eiwitarmer te voeren en door minder kunstmest te gebruiken. Daardoor schijnen hun koeien mest waaruit minder ammoniak ontsnapt.

Tot dit jaar kregen circa 450 boeren toestemming om bovengronds te bemesten. „It moast wol hieltyd foar de helsdoarren weihelle wurde”, verklaart Hoeksma die tevens voorzitter is van Vanla. Eerst moesten ze middelen aan de mest toevoegen, bijvoorbeeld kleimineralen die stikstof binden. Nadien golden steeds strengere regels voor de bedrijfsvoering wat betreft kunstmest, krachtvoer, weidegang en het tijdstip van mest uitrijden.

Brussel en Den Haag zijn dit jaar echter met een regel gekomen waar Dictus en Douwe Hoeksma en nog circa 150 boeren in Nederland niet aan kunnen voldoen. Die schrift voor dat boeren die bovengronds bemesten moeten afzien van derogatie. Derogatie is de ontheffing van de

Europese regel dat grasland met maximaal 170 kilo stikstof uit dierlijke mest bemest mag worden. Door de derogatie ligt die norm in Nederland op 250 kilo op klei en veen en op 230 kilo op zand. „As wy ôfsljogge fan derogasje moatte wy de feestepel ynkrimpe of ekstralân hiere of keappe. Dat is net helber”, verklaart Hoeksma.

Dus staat de eigen giertank met ketsplaat van de gebroeders Hoeksma dit jaar werkloos op het erf. Ook zij zullen nu de zode-injecteur van het loonbedrijf moeten inschakelen. Met grote tegenzin want naast structuurbedrijf van hun gronden, vreezen ze ook de gevolgen voor het bodemleven en de bodemvruchtbaarheid. Gevoelsmatig vinden ze, kan het gewoon niet goed zijn als mest geïnjecteerd wordt in de grond. Ze begrijpen ook niks van de Brusselse argumentatie. De derogatie heeft betrekking op de Nitraatrichtlijn en dus op de waterkwaliteit. De regels voor het uitrijden van mest houden verband met stikstof in de lucht.

Network Grondig, de belangenorganisatie voor de grondgebonden melkveehouderij, lobbyt al geruime tijd om de beperking weer van tafel te krijgen. „Dat is voor dit jaar niet gelukt. Ambtelijke molens draaien traag”, zegt voorzitter Diana Saaman. Hoeksma: „Hooplijk slagget it takom jier wol, want dat ynjektearjen, dat fine wy mar neat.”

Verbod op bemesten als het warmer is dan 20 graden

De Europese Commissie maakte vorig jaar een nieuwe mestregel voor Nederland bekend die dit jaar ingaat. Deze luidt dat bemesten met een sleevoet niet is toegestaan als het warmer is dan 20 graden, er niet bemest mag worden met een sleevoet. Deze veelgebruikte machine op klei- en veengronden legt de drifmest in smalle strookjes tussen de graszoden. De redenatie is dat er bij warm weer meer ammoniak vrijkomt in de lucht. De Europese Commissie heeft deze voorwaarde, naast die over het bovengronds bemesten, gesteld aan het verlenen van de derogatie aan de Nederlandse melkveehouderij. En dat is wonderlijk. Want derogatie, de ontheffing om grasland in Nederland extra te mogen bemesten, heeft betrekking op de waterkwaliteit en heeft niks van doen met stikstof in de lucht. Landbouwminister Carola Schouten legde destijds uit dat de Europese Commissie „de milieuentwikkelingen in Nederland in een breder perspectief wil plaatsen.”